

PGM-open 7 februari 2019: workshop procesregie

Wat kan procesregie bijdragen aan het vormgeven van transities? In aanvulling op project- en programmamanagement.

Transities, zoals circulaire economie, compacte stad, inclusieve stad, digitale, mobiliteit, energie etc. vinden plaats in de maatschappij en zijn niet te beheersen of te sturen vanuit één organisatie, maar zijn wel door organisaties te beïnvloeden. Dat vraagt een werkwijze die meer gericht is op die beïnvloeding om zo beweging te creëren dan wel te stimuleren, namelijk procesregie.

Belangen van een organisatie bij een transitie

Vanuit de eigen ambitie (belang) van een organisatie wordt op onderdelen van een transitie inzet gepleegd. Is het belang groot dan zal die inzet groot zijn en is het belang minder groot dan zal de inzet ook beperkter zijn. Je zou kunnen zeggen van initiëren, participeren, faciliteren naar niet(s) (mee) doen. Als organisatie vraagt dit wel dat je goed waarneemt wat er in de omgeving gaande is, zodat je daar waar mogelijk in een bestuursproces de transitie kunt beïnvloeden. Je moet dus vooral verbonden zijn en participeren in diverse netwerken die met de transities bezig zijn: kortom netwerken en samenwerken.

Werkvormen

De ambities (opgaven) van een organisatie kunnen bestaan uit het leveren van producten met alleen reguliere diensten, het behalen van concrete resultaten of het realiseren van effecten. Soms is de opgave echter alleen nog maar een vaag idee dat om verdere verkenning en gezamenlijke invulling vraagt. Dit noemen we een bestuursproces, een werkvorm met procesregie die eigenlijk altijd voorafgaat aan de andere werkvormen. Een beoogd resultaat of gewenst effect (de geformuleerde aanpak) is dus de uitkomst van een bestuursproces, dat door een procesregisseur is gestuurd of geregisseerd. Dit vraagt van een organisatie, zeker van een gemeente, om bewust bekwaam te zijn/worden in het voeren van procesregie, naast alle andere werkwijzen: regulier, projectmatig werken en programmasturing.

Ontwikkeling procesregie

Wat reguliere werkzaamheden zijn, projecten en programma's en hoe je dat doet is redelijk uitgedacht en bekend. De mate van professionaliteit hierbij varieert per organisatie. Procesregie als werkvorm is vrij nieuw, vandaar dat gemeenten afgelopen jaren op zoek zijn gegaan naar hoe je dat doet in een gemeentelijke organisatie. Er zijn al veel boeken geschreven over deze werkvorm, maar geen van deze boeken geeft aan hoe je dat doet binnen een gemeentelijke context, waar we altijd te maken hebben met een gekozen bestuur en waar we ons over alle gebruikte middelen moeten verantwoorden. Vandaar dat de bij de Vereniging Projectmanagement Nederlandse Gemeenten (VPNG) aangesloten gemeenten gezamenlijk hebben gezocht naar een verdere invulling van deze werkvorm, met de gemeente Rotterdam en de VPNG als trekkers. Het principe van procesregie is het organiseren van een gezamenlijke beweging van betrokken partijen om daarmee het idee concreter te maken. De kern van deze werkvorm is het 7- veldenmodel (zie animatiefilm). Het uiteindelijke resultaat is vastgelegd in het boek '**Procesregie als vak**', dat voor iedereen digitaal beschikbaar is, dus ook voor jullie.

Hoe wordt procesregie in het boek gedefinieerd?

Het draait om de uitwerking van een vaag idee of initiatief: de opgave. Het gaat om een complex vraagstuk waarbij meerdere partijen betrokken zijn. In het bestuursproces (zo genoemd om verwarring met de term bedrijfsproces te voorkomen), dat door een procesregisseur wordt geleid komt de inhoud in stappen tot stand. De manier van werken per stap is het zgn. wyberen: divergeren (het verbreden) - convergeren (het versmallen) – consolideren (overeenstemming).

Workshop

Om jullie wat meer gevoel te geven bij het wyberen hebben wij een oefening van een half uur bedacht.